

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **B. K.**, bývajúcí v S., proti žalovanému : **D. s.r.o.**, N., zastúpený JUDr. A. M., advokátkou v Č., **o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp.zn. 1 C 189/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 16. septembra 2008 sp.zn. 3 Co 15/2008

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 16. septembra 2008 sp.zn. 3 Co 15/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 2. novembra 2007 č.k. 1 C 189/2005-93 vyslovil, že výpoveď z pracovného pomeru daná žalobcovi žalovaným listom z 26.8.2005 je neplatná. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Žalovaného zaviazal zaplatiť na účet prvostupňového súdu z titulu trov preddavkovaných štátom sumu 168,-- Sk a z titulu súdneho poplatku sumu 1 000,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Prvostupňový súd právne uzavrel, že porušenie pracovnej disciplíny žalobcom nespĺňa takú intenzitu a také dôsledky pre žalovaného, ktorým by mu prípadne bola spôsobená nejaká škoda, preto podľa názoru súdu výpovedný dôvod neobstojí a žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 16. septembra 2008 č.k. 3 Co 15/2008-116 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanému uložil zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 128,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi súdu prvého stupňa, na ktoré v celom rozsahu poukazuje. Námietku žalovaného ohľadom doplnenia dokazovania odvolací súd nepovažoval za podstatnú, lebo žalovaný sa vlastným zavinením nezúčastnil

celého odvolacieho pojednávania a vzhľadom na vyššie uvedené navrhované dokazovanie je irelevantné.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalovaný dovolaním. Prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. a navrhol rozsudky súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedol, že na základe predvolania na pojednávanie na deň 2.11.2007, ktoré sa začalo o 9.00 hod. sa riadne dostavil. Keď prvostupňový súd prerušil konanie za účelom vyhlásenia rozhodnutia, žalovaný vstúpil do pojednávacej miestnosti s tým, že súd nereagoval na obranu žalovaného, že pred vyvolaním do pojednávacej miestnosti sa nachádzal na chodbe okresného súdu, a túto skutočnosť mu mohla potvrdiť aj zapisovateľka spisovej kancelárie 1 C Okresného súdu Spišská Nová Ves. Napriek uvedeným skutočnostiam v prejednávanej veci súd prvého stupňa vyhlásil už len rozhodnutie a on nemal možnosť predložiť návrhy na vykonanie dokazovania a to vypočutím svedka, lekára MUDr. P. P. a zároveň navrhnúť konfrontáciu žalobcu a pána V.. Odvolací súd sa týmito námietkami dostatočne nezaoberal, ďalšie návrhy žalovaného na pojednávaní považoval za irelevantné a v rámci odvolacieho konania neprípustné. Nesprávne uviedol, že sa žalovaný vlastným zavinením nezúčastnil celého odvolacieho konania, čo sa nezakladá na pravde. V rámci prvostupňového konania žalovaný nemohol predložiť navrhované dôkazy, nakoľko sa pojednávalo a dokazovanie prebiehalo v jeho neprítomnosti. Domnieva sa, že konaním prvostupňového súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Žalobca navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky niektorého z uvedených rozsudkov, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa ďalej zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pre záver o existencii niektorej z uvedených procesných väd nie je rozhodujúci subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k jednej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Žalovaný vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

V dovolaní sa namieta existencia vady konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníma možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

K odňatiu možnosti žalovaného pred súdom konať malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že sa nesprávnym postupom súdu prvého stupňa nezúčastnil na pojednávaní dňa 2.11.2007, kedy mu bolo odopreté predkladať návrhy na vykonanie dokazovania, odvolací súd sa týmito námietkami náležite nevyporiadal a nesprávne uzavrel, že žalovaný sa vlastným zavinením nezúčastnil na pojednávaní.

Skúmanie prípustnosti dovolania v prípade, že toto smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola účastníkovi podľa jeho tvrdení postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.) je založené vždy na individuálnom prístupe k prejednávanej veci. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k prípustnosti dovolania z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom je bohatá a zahŕňa rôzne situácie procesného charakteru. Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktorého právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp.zn. I ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

Krajský súd vo svojom rozsudku z 16. septembra 2008 nijako nezdôvodnil námietku žalovaného ohľadne odňatia možnosti konať mu pred súdom prvého stupňa na pojednávaní dňa 2.11.2007, ako aj znemožnenia mu navrhovania dôkazov na tomto pojednávaní, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia iba konštatuje, že žalovaný sa vlastným zavinením nezúčastnil celého odvolacieho pojednávania a vzhľadom na vyššie uvedené navrhované dokazovanie je irelevantné. Svoje rozhodnutie teda neodôvodnil v súlade s požiadavkami, ktoré na odôvodnenie rozhodnutia stanovujú príslušné zákonné ustanovenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Odôvodnenie rozhodnutia súdu musí byť zrejmé, jasné a zrozumiteľné nielen súdu, ale aj účastníkovi konania, keďže súd rozhoduje o jeho právnej veci (I. ÚS 241/2007). V posudzovanom prípade dovolateľa to tak nebolo a preto možno uzavrieť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vykazuje vysoký stupeň arbitrárnosti. Z práva na spravodlivý proces totiž vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že (ne)majú význam pre rozhodnutie vo veci samej (porovnaj Krasko c/a Švajčiarsko 1993).

Tým, že uvedené princípy neboli rešpektované odvolacím súdom, došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p. a tým aj k naplneniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 237 písm.f/ O.s.p., ktorý viedol nielen k prípustnosti, ale aj dôvodnosti mimoriadneho opravného prostriedku podaného žalovaným.

Pretože napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová